

Opgave Circulaire Regio

Algemene doelstellingen opgave

NR.

Doelstelling	stand van zaken/resultaten	Risico's
Versterking positie als circulaire topregio	Regionaal jaarevent succesvol, Nationaal Congres CE in onze regio. Veel -nog versnipperde- initiatieven en projecten. Samenwerking met kennisinstellingen groeit	Risico dat we in eerste fase van transitie blijven steken en dat er bij weinig initiatieven sprake is van opschaling en versnelling
Ontwikkeling instrumentarium om zuiniger en slimmer om te gaan met energie, grondstoffen en producten	Op deelthema's geslaagd, bijv circulaire impactladder, inkoop energie, RES, maar nog niet breed ontwikkeld. Zie verder hieronder bij speerpunten	Bij veel branches en ketens is het instrumentarium van regio en gemeenten beperkt

Speerpunt Circulair Bouw en infra

Project/initiatief	Stand van zaken/resultaten	Risico's
--------------------	----------------------------	----------

Project Circulaire GWW	Projectteam vernieuwd. Onderdeel van het Regio Deal voorstel 'Toekomstbestendig Bouwen'. Alle gemeenten zijn aangesloten op een digitale grondstoffenbank (DuSpot). Handreiking voor circulair inkopen.	De aanvraag van de Regio Deal gelden loopt nog. De actieve deelname van gemeenten aan projectactiviteiten blijkt niet altijd vanzelfsprekend.
Programma CCB: overall en organisatie	Programma CCB 2023-2030 akkoord in juni 2023. Sindsdien hebben 14 gemeenten het programma vastgesteld en intentieverklaring voor de Regio Deal afgegeven. Programma CCB is hoofdzaak van Regio Deal voorstel 'Toekomstbestendig Bouwen'.	De aanvraag van de Regio Deal gelden loopt nog. Uitvoering van het programma is gestart. Bemensing programmaorganisatie wacht op toekenning Regio Deal. Ondertussen wel al groot beroep op team CCB van de GMR.
Programma CCB: eenduidige ambities	In het programma CCB streven we naar eenduidige (en consistente) CCB ambities van gemeenten, corporaties en marktpartijen. De eerste stapjes hiervoor zijn gezet.	Onvoldoende eenduidigheid. Inconsistente ambities door wisselende prioriteiten.

Programma CCB: kaders en instrumentarium	Circulaire impactladder: >50 projecten (circa 5000 woningen) beoordeeld op circulariteit, score gestegen van circa 8% naar circa 12% circulair. Veel regiogemeenten en bouwende partijen gebruiken de circulaire impactladder. Doorontwikkeling impactladder met conceptuele aspecten. Onderzoeken naar "klimaatfinanciering" van woningbouw en grondbeleid.	Te kleine programmaorganisatie. Stagnerende woningbouw door externe ontwikkelingen (kosten bouwmaterialen, schaarste personeel, hoge rente, eisen betaalbaarheid).
Programma CCB: kennis en capaciteit	Zicht op kennisbehoefte door afstemming met gemeenten en andere stakeholders. Er is met Via-T afgestemd over afbakening, doelgroepen en samenwerking. In samenwerking met Via-T zijn masterclasses opgezet en uitgevoerd.	Beperkte inzet van stakeholders voor opbouwen en vergoten kennis. DNog onvoldoende menskracht in programmaorganisatie voor benodigde activatie en proactieve benadering. Capaciteitsproblemen bij alle stakeholders.
(Inter)nationale profilering Circulair Bouwen	Onze activiteit op gebied van Circulair Bouwen (o.a. de circulaire impactladder) leidt tot (inter)nationale profilering van de GMR.	Tot op heden is deze profilering volgend en enigszins ad hoc, waardoor we er weinig grip op hebben.

Speerpunt Grondstoffen en Ketens

Project/initiatief	Stand van zaken/resultaten	Risico's
---------------------------	-----------------------------------	-----------------

We ondersteunen gemeenten bij het circulair inkopen van producten en diensten en zorgen voor uitwisseling van kennis en ervaringen

Diverse gemeentes in regio Arnhem werken samen in intervisie circulair inkopen. Bouwstenennotitie Circulair Inkopen door veel gemeentes (nog) niet overgenomen. Lifeportsessie op 3juni waarin we inzichten uit de markt en circulairinkoopexperts delen rondom circulairinkopen

Veel gemeentes hebben Bouwstenennotitie (nog) niet overgenomen. Daardoor wordt samen optrekken en onderling ervaringen uitwisselen lastiger.

We stimuleren ontwikkeling van 6 productieketens/reststromen in de regio. Focus op 2 per jaar: **2024**

1. Stimuleren circulair textielketen via het Europese Engage4bio project loopt. WURstudenten onderzoeken bedrijvigheid en initiatieven die raken aan circulair textiel in de GMR regio. specifieke acties voor GMR zijn nog in ontwikkeling. 2. Acties om te komen tot samenwerking in circulaire voedselketen (minder verspilling, duurzamere voeding) zijn in ontwikkeling.

Nog onduidelijk in hoeverre er de wens is voor gezamenlijke aanpak

We stimuleren ontwikkeling van 6 productieketens/reststromen in de regio. Focus op 2 per jaar: **2023**

1. Stimuleren circulaire zonnepanelen is in afwachting van Regio Deal. Tevens is prijs primaire zonnepanelen dermate laag dat het niet rendabel is om hergebruikte zonnepanelen op de markt te brengen. 2. In de regio wordt op twee manieren verkend wat haalbaar en mogelijk is. 1. inzetten op recyclen/vergisten van wegwerp luiers (regio Nijmegen). 2. inzetten op pilots met wasbare luiers bij KDV's (Renkum).

1. door huidige marktsituatie is het lastig de markt voor secundaire zonnepanelen te stimuleren in de regio. daardoor ontstaat risico dat zonnepanelen die komende jaren vrijkomen in de schredder belanden. 2. vervolgstappen in de regio voor opschalen en/of afronding luierprojecten nog niet geformuleerd.

Speerpunt Water en Klimaatadaptatie

Project/initiatief

Inbedding en afstemming provincie, GMR (intern), TEB en DPRA regio's

Stand van zaken/resultaten

Interne organisatie: Werkplan gereed. Principe afspraak: Ontspannen Regio doet ruimtelijke vraagstukken en Groen Blauw Raamwerk; Circulaire Regio de inrichting en gebouwde omgeving

Risico's

Zaken gebeuren dubbel of gebeuren niet of gefragmenteerd als rollen niet duidelijk zijn.

Aanvraag Pathways2Resilience

Europees project voor uitwerking toekomstscenario's 2120 met stakeholders. Maximale inspanning gedaan.

Aanvraag heeft veel capaciteit gevraagd; bij goedkeuring wordt weer tijd en capaciteit gevraagd

bijdrage Regio Deal Lifeport Cool Lab

Aanvraag wordt ingediend. Samenwerkingsovereenkomst HAN met 5 gemeenten.

Accountantscontrole op te gedetailleerde informatie

bijdrage Regio Deal Soil Valley	Aanvraag in voorbereiding.	Te kort in middelen en capaciteit in overbrugging.
Living Labs opzetten	Invoorbereiding met Park Lingezegen. Startbijeenkomst gepland met belanghebbenden die onderzoeksvragen formuleren	Kennisaanbod moet goed aansluiten op de vraag van belanghebbenden. Gesprek ingepland.
Werklandschappen van de Toekomst (Groeifonds, derde tranche)	PS akkoord met ambitieus pakket 5 mio vergroening bedrijventerreinen. In oktober besluit selectiecommissie	Veel voorbereiding, risico op geen goedkeuring propositie twee bedrijventerreinen in de regio.
Kennissessies	Klimaatmensen van 16 gemeenten worden benaderd om behoeften aan gezamenlijke kennis op te halen. In november staan reeks kennissessies gepland.	Niet alle gemeenten worden bereikt; betekenis en toegevoegde waarde speerpunt niet duidelijk
Groenblauwe stad	Toolbox voor gemeenten met HVHL (SIA project): Duiven/Westervoort, Arnhem, Rheden, Nijmegen	Capaciteit en inzet om toolbox te ontwikkelen.

Speerpunt Energietransitie

Project/initiatief	Stand van zaken/resultaten	Risico's
Regionaal Expertiseteam Energie (REE)	Overheid en bedrijfsleven hebben het REE opgezet. Sinds 2023 staat er een team dat bedrijven adviseert over energie. GMR vervult de rol van ambtelijk opdrachtgever.	Bedrijven maken er mogelijk te weinig gebruik van

Decarbonise public procurement (DeCarb Pro)	Dit is een Europees project voor CO2-beprijzing. Het is in 2023 gestart. Klimaatverbond is de leadpartner en de GMR is een van de partners die deelneemt.	We brengen vooral, want Europese partners zijn minder ver dan wij. We halen er mogelijk te weinig uit
Energie inkoop	GMR gemeenten kopen gezamenlijk electriciteit en gas en verduurzamen hiermee gezamenlijk hun energiegebruik. We kopen nu 100% van de electriciteit duurzaam en lokaal in. De GMR verzorgt de projectleiding namens alle gemeenten.	Te weinig energie besparing door gemeenten. De constructie van het contract is zo, dat gemeenten energie moeten besparen en dan meer en meer groengas gaan gebruiken. Groengas is duurder dan gewoon gas. Dus energie besparen = geld besparen.
LOAN	De GMR faciliteert en begeleidt het onderzoek naar mogelijkheden geothermie in gemeenten Lingewaard, Overbetuwe, Arnhem en Nijmegen.	Het is de vraag of dit echt tot een businesscase kan leiden. Mogelijk is dit te duur of technisch niet kansrijk genoeg.
Tijdelijke werkgroep natuur-isolatie	We hebben nut en noodzaak onderzocht van een gezamenlijke aanpak op het gebied van natuur-isolatie en het Soorten Management Plan. De GMR heeft de tijdelijke werkgroep voorgezeten en het proces begeleid om het naar het BPCR te brengen.	Er gaan 6 of 7 gemeenten samenwerken op dit thema. De tijdelijke rol van de GMR is positief geëvalueerd; pragmatisch en praktisch. Ook het opbouwen van het regionale netwerk en aanhalen van contact met de provincie werd positief beoordeeld.

CO2 monitoring

Er is een opzet gemaakt voor een monitor voor de regionale CO2uitstoot. We gaan dit gebruiken als trendbeeld. RHDHV maakt in deze periode de daadwerkelijke 'print' van de monitor van dit moment. Dit gebeurt vervolgens jaarlijks.

Cijfers kunnen verkeerd worden uitgelegd. Bijvoorbeeld; meer CO2 uitstoot kan ook meer bedrijvigheid betekenen, meer banen en betere economie.

Energietransitie RES

Project/initiatief

planMER RES GMR

Stand van zaken/resultaten

De regionale planMER is opgeleverd.

Risico's

Deze planMER moet ingevoegd worden in de provinciale planMER. Het advies van de commissie m.e.r. over natuur en landschap moet bij de provinciale planMER worden aangevuld.

RES 2024

90% versie van de herijking RES 1.0 is gereed. Na de zomer wordt de definitieve vaststelling van de RES 2024 verwacht.

Afstemming over de provinciale besluitvorming vraagt aandacht.

Monitoring duurzame opwek doelen

Vanaf 2022 wordt 2 keer pper jaar een monitoringsverslag gemaakt om inzicht en prognose te geven in het RES bod.

NPRES vraagt om extra monitoringsgegevens. Dit vraagt extra inspanning van gemeenten.

Duurzame opwek wind

38% van het bod voor wind op land is inmiddels gerealiseerd.

Netcongestie, nieuwe windnormen, wespandief en doorlooptijd Raad van State.

Programma Realisatiekracht	Om gemeenten te faciliteren bij windprojecten richten we het programma Realisatiekracht in.	Voorkomen dat er dubbele financieringsstructuren worden ingericht.
Duurzame opwek zon op land	38% van het zon-op-land bod is gerealiseerd.	Netcongestie en de zonneladder.
Duurzame opwek zon op dak	41% van het zon-op-dak bod is uitgevoerd.	Netcongestie, eigendomssituatie, business case, verzekeraarheid
Bovenlokale warmte verdeling ARN	Procesbegeleiding warmte verdeling ARN gemeente Nijmegen, Wijchen, Beuningen, Heumen.	Warmte verdeling is niet het issue, uitdaging is de ontwikkelopgave.
Bovenlokale warmteverdeling AVR	Procesbegeleiding warmteverdeling AVR gemeente Arnhem, Duiven, Westervoort, Rheden en Zevenaar.	Warmte verdeling is niet het issue, uitdaging is de ontwikkelopgave.
Programma Regionale Structuur Warmte	Het programma RSW is bedoeld om de lokale warmtetransities te ondersteunen. Gezamenlijk zijn 10 actielijnen opgesteld.	Voldoende capaciteit vanuit de gemeenten om de actielijnen uit te voeren.
Regionaal Integraal Programmeren	In samenwerking met Liander wordt sub-regionaal gewerkt aan actieplannen.	Aansluiting provinciale aanpak Integraal Programmeren.

Provinciaal Integraal Programmeren/Energievisie	Inbreng en faciliteren van de regionale inbreng in de provinciale PMIEK en Energievisie.	Strakke tijdsplanning kan proceszorgvuldigheid (voldoende ruimte voor afstemming met gemeenten) in de weg staan.
Netcongestie	Procesaanpak netcongestie kent 6 stappen en wordt op eenzelfde manier vormgegeven als het regionaal integraal programmeren.	Blijvende onzekerheid op capaciteit vanuit netbeheerder en daarop volgende landelijke acties. Meer capaciteit nodig om gemeente te ondersteunen.

Stoplicht kleuren:

Stoplicht betekenis:

Er is een interventie nodig, ook van bestuurders om het project op de rails te krijgen en de gewenste resultaten te behalen. Conclusie kan ook zijn dat project andere koers moet krijgen of moet worden gestaakt.

Er zijn omstandigheden of risico's die om aandacht vragen van bestuurders.

Project of initiatief loopt lekker, geen bijzondere aandacht nodig van bestuurders, resultaten worden behaald.

Vervolgacties

Samen met kennispartners en bedrijven zorgen voor versterking van de circulaire beweging in onze regio. Regiodeal is hierbij handvat

Focus op ketens en branches waar gemeenten de meeste invloed hebben

Stoplicht

Vervolgacties

Stoplicht

1) Voortzetten project met kennistafels en ondersteuning van gemeenten bij een concreet GWW-project. Bestuurlijk ambassadeur maakt ronde langs de gemeenten. 2) Afspraken commitment marktpartijen vastleggen in een Regio Deal overeenkomst.

1) Investerings-overeenkomsten met (nog meer) marktpartijen afsluiten. 2) Programma-organisatie uitbreiden en programma uitvoeren. 3) Goede afstemming met alle stakeholders behouden.

We werken voor en met de drie groepen stakeholders stap voor stap toe naar afgestemde eenduidige gezamenlijke CCB ambities.

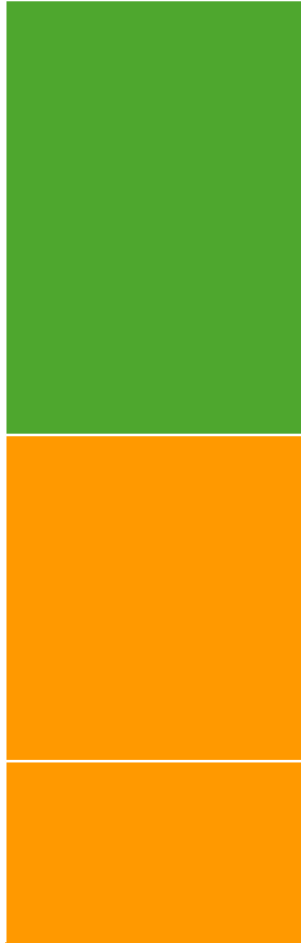
CCB organisatie uitbreiden met een expertteam. Blijven werken aan "open boeken" samenwerking bij project- en gebiedsontwikkeling.

We breiden de programma-organisatie uit met menskracht om het vergroten van kennis en capaciteit proactief te organiseren.

Met de public affairs adviseurs formuleren we een agenda en "fiche" voor de (inter)nationale profilering van de GMR op gebied van Circulair Bouwen.

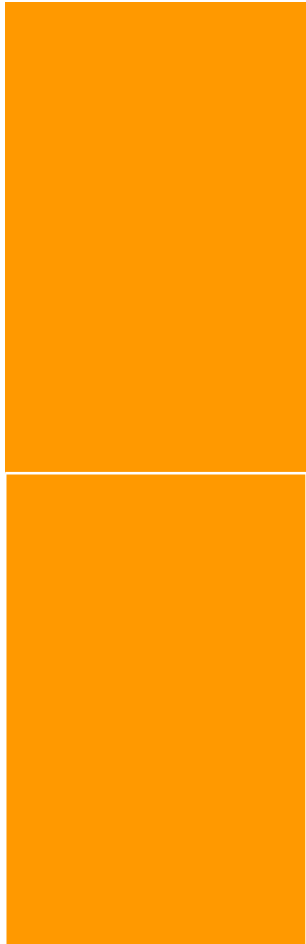
Vervolgacties

Stoplicht

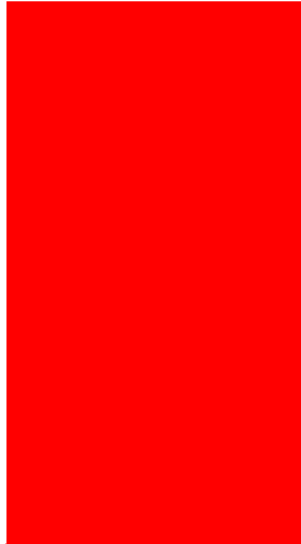

1. Intervisie Circulair inkopen opschalen en/of andere intervisiegroepjes starten in de regio.
2. Met bestuurlijke trekker van het speerpunt rondje langs gemeentes maken om onderwerp bestuurlijk en ambtelijk meer aandacht te geven zodat meer gemeenten aan de slag gaan met circulair inkopen. bv in intervisie en/of overnemen van de Bouwstenennotitie.

1 & 2: aansluiten op beleid van gemeentes in de regio en Engage4bio inzetten als vliegwiel.

1. Zonnepanelen: ontwikkelingen afwachten en wanneer wenselijk, aansluiten bij initiatief. 2. adviesvraag onderzoeksbureau/NGO over korte en lange termijn milieuwinst van de twee routes die in de regio worden gelopen. Gemeente Renkum gaat ervaringen uit pilot delen in speerpuntoverleg. Voorstel om heroverweging te doen van welke branches en ketens we komende periode willen stimuleren.

Vervolgacties

Interne organisatie: Duidelijke rollen afspreken Ontspannen Regio/Circulaire Regio, *Externe organisatie:* Samenwerking met provincie, DPRA en TEB uitwerken. Gesprek met CvB RU en CvB HVHL

Stoplicht

Afwachten. Bij goedkeuring, samenwerkingsafspraken met WUR, Soil Valley. En keuze voor procesleider.

Samenwerkingsovereenkomst HAN en 5 gemeenten, definitiefase meerjarige samenwerking

GMR belt Soil Valley

Uit gesprek moet blijken of PL zelf kennisinstelling benadert of dat het via Living Lab methodiek gebeurt.

In juni sluiten Green Deal; na openstelling aanvraag indiening IJsseloord Arnhem en NTC Nijmegen in oktober

Voorbereiding kennisessies
Jaarevent 22 november en keuze onderwerpen (watercongestie, toekomst 2120, bouwen, droogte).
Extra sessie met 16 gemeenten gewenst

4 deelnemende gemeenten komen bijeen bij HVHL

Vervolgacties

Veel communicatie-acties om het REE nog meer bekendheid te geven.
Overigens loopt het REE goed.

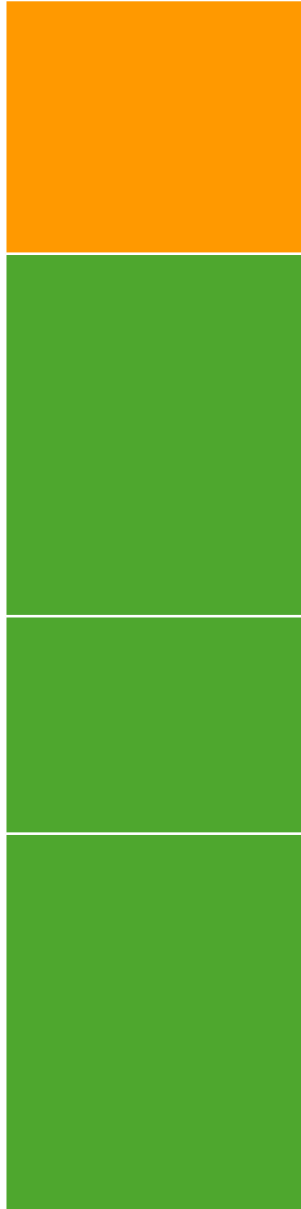
Stoplicht

Aanspreken en afstemmen met leadpartner en verwachtingenmanagement tov uitkomsten/resultaten. Afstemmen met bestuurlijk opdrachtgever wat onze verwachtingen zijn.

Noodzaak van energiebesparing onder de aandacht brengen van gemeenten

Nu volgen processtappen en de benodigde acties in een gestructureerd stappenplan gieten. Provincie en GMR begeleiden dat.

Iedere gemeente kiest een eigen aanpak op dit thema. 6 of 7 gemeenten trekken samen op.

We maken een goede toelichting op de 'print' van de CO2 uitstoot van dit jaar. We proberen ook lokale invloeden te duiden. Dit gaat na de zomer ter informatie naar het BPCR.

Vervolgacties

inpassing van de regionale planMER in provinciale planMER.

Stoplicht

Na besluitvorming BPCR, volgt het besluitvormingstraject richting Colleges van B&W, DB en GS.

op basis van de monitor wordt (bij)gestuurd op het behalen van het RES bod.

In samenwerking met gemeenten blijven inzetten op meer windinitiatieven. Windprojecten kennen een lange doorlooptijd.

Afstemmen met provincie en gemeenten over de financiering en co-financiering van het programma.

Inzetten op projecten in een vergevorderd stadium. Nieuwe initiatieven in combinatie met wind en/of netcongestieverzachting mogelijk is.

Actieplan zon-op-dak.
Kennisessies, inzichtelijk maken potentie zon op dak in de regio.

Gemeenten nemen nu zelf het voortouw. Regio ondersteunt indien nodig

Gemeenten, warmtebedrijven, en warmte producenten zijn nu aanzet om gezamenlijk te komen tot een ontwikkelstrategie.

Besluiten en verdelen van de financiële middelen over de actielijnen. Starten van de activiteiten.

2e helft van dit jaar worden de eerste actieplannen op geleverd.

Regionale inbreng zoveel mogelijk organiseren vanuit het regionaal programeer proces.

Binnen het regionale integraal programmeer proces wordt ook netcongestie op actieplannivo meegenomen. Financiële middelen om te gemeenten te ondersteunen volgen uit de mei circulaire.

